

התמודדות יעקב

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת וישלח

לא להתרפס בפני הגויים • מתי צריך לכבד האומות ולחשוש מסכנה • ניסיון
העקדה בגלל הברית עם אבימלך • גבורת יעקב מול המלאך • מכל
התמודדות לצאת בריווח • דרכי המאבק של יצר הרע • נדמה לו כתלמיד
חכם • בית אל – מקום של קודש • איך לכנות שם של מקום עם שם ה'?

לא להתרפס בפני הגויים

נתחיל בדברי המדרש (בראשית רבה פרשה עה, ב):

”וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו” (בראשית לב, ד) - אמר ר' יהודה בן סימון ”מַעֲיֵן נִרְפָּשׁ וּמְקוֹר מְשַׁחַת צְדִיק מֵט לְפָנָי רָשָׁע” (משלי כה, כו).

אמר ר' יהודה כשם שאי אפשר למעיין להירפס ולמקור להשחת, כך אי אפשר לצדיקים למוט לפני רשע וכשמעיין נרפס ומקור מושחת כך צדיק ממיט עצמו לפני רשע. אמר לו הקדוש ברוך הוא לדרכו היה מהלך ואתה משלח אצלו ואומר לו ”כה אמר עבדך יעקב”?

המדרש מעיר הערה על הנהגתו של יעקב אבינו. מדוע אתה דואג וחושש, עשו בכלל לא היה הולך לקראתך, עשו היה הולך לדרכו ואתה עוררת אותו עכשיו לבוא כנגדך.

המדרש ממשיך:

”אמר רב הונא ”מַחֲזִיק בְּאֲזָנָי כְּלָב עֹבֵר מִתְּעַבֵּר עַל רֵיב לֹא לוֹ” (משלי כו, יז) - הוא מתחיל לגרות את הכלב אז מתחילה מריבה. שמואל בר נחמן אמר משל לארכי ליסטים שהיה ישן בפרשת דרכים עבר חד שרי ומעיר ליה וכו' – עבר אחד ראה ראש הליסטים שהוא ישן והוא

יודע שזה מקום מסוכן שיש בו הרבה ליסטים, אז הוא העיר אותנו, כיון שהתעורר, הוא התנפל על מי שהעיר אותו. "כך אמר לו הקדוש ברוך הוא לדרכו היה מהלך, ואתה משלח אצלו ואומר לו 'כה אמר עבדך יעקב'. ר' יהודה בר' סימון פתח: "מה תאמרי כי יפקד עליך ואת למדת אתם עליך אלפים לראש" (ירמיהו יג, כא). מה את מתלוננת - את אשמה. אמר לו הקדוש ברוך הוא לדרכו היה מהלך, ואתה משלח אצלו ואומר לו 'כה אמר עבדך יעקב'? יש כאן הערה, אדם לא צריך לחשוש ולפחד, ולא לחשוב שתמיד רוצים את רעתו. גם הרמב"ן בתחילת הפרשה מביא את המדרש הזה (מחזיק באזני כלב וכו'), ומוסיף הרמב"ן:

"ועל דעתי גם זה ירמוז כי אנחנו התחלנו נפילתנו ביד אדום, כי מלכי בית שני באו בברית עם הרומיים ומהם שבאו ברומא והיא הייתה סיבת נפילתם בידם. וזה מוזכר בדברי רבותינו מפורסם בספרים (יוסיפון)".

כלומר, ההסכם שעשו ממשיכיהם של החשמונאים, כאגריפס המלך שעשה הסכם עם הרומאים, אחרי כמה דורות הרומאים השתלטו על ממלכת יהודה. צריך לזהר מהסכמים, מתלות באחרים. הרמב"ן ממשיך את הרעיון הזה שצריכים ביטחון בריבוננו של עולם, לא להיות מלאי חששות ולבוא ולחתום הסכמים ולהתחייב לעמים אחרים.

אנחנו מוצאים רעיון זה מספר פעמים במדרש. גם בפרשת וירא, אברהם עשה הסכם עם אבימלך, "אם תשקר לי ולגני ולגנדי" (בראשית כא, כג). אברהם מתחייב שהוא לא ייכנס בתחום הזה של פלשתים שזה ארץ ישראל, ואי אפשר לוותר על ארץ ישראל. אומר המדרש (בראשית רבה נד, ד), "אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה נתת שבע כבשות בלי רצוני, חייך שאני משהה בשמחת בניך שבע דורות. אתה נתת לו שבע כבשות, כנגד כן הורגים מבניך שבעה צדיקים ואלה הם חופני ופינחס ושמשון ושאול ושלושת בניו. אתה נתת לו שבע כבשות, כנגד כן בניו מחריבים מבניך שבעה משכנות ואלו הם אוהל מועד וגלגל נוב וגבעון ושילה ובית עולמים פעמיים. אתה נתת לו שבע כבשות כנגד כן ארוני חוזר בשדה פלשתים שבעה חודשים. שוב רואים ביקורת של חז"ל, אי אפשר לעשות הסכמים ולוותר על חלקי ארץ ישראל ולהיות תלויים באחרים.

אנחנו חוזרים לפרשה שלנו. המדרש (בראשית רבה פרשה עה יא) אומר: אמר לו הקדוש ברוך הוא באותה שעה שקרא יעקב לעשו אדוני, אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה השפלת עצמך וקראת לעשו אדוני שמונה פעמים, חייך אני מעמיד מבניו שמנה מלכים קודם לבניך, שנאמר: "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל" (בראשית לו, לא).

שוב ביקורת על ההנהגה הזאת של התבטלות מול עשו הרשע.

היחס הנכון כלפי הגויים

מצד שני המדרש (שם עה, ה) מביא על הפסוק "כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדָנֵי לְעֵשָׂו" (בראשית לב, ה) - רבינו אמר לרבי אפס כתוב חד אגרא מן שמי למרן מלכא אנטונינוס - כתוב איגרת אחת ממני למלך אנטונינוס, קם וכתב מן יהודה נשיאה למלכא אנטונינוס - לקח רבי את האיגרת הזאת וקרע אותה, כתב 'מן עבדך יהודה למרן מלכא אנטונינוס'. תכתוב עבדך, אל תכתוב נשיא. אמר לו רבי מפני מה אתה מבזה על כבודך? אמר לו: (בתרגום) אני טוב מהסבא שלי? לא כך אמר 'כה אמר עבדך יעקב'. אז יש תלמידים ליעקב בהנהגה שלו. מצד אחד חז"ל מבקרים את ההנהגה הזאת. ומצד שני רבי לוקח את ההנהגה הזאת למעשה. כנראה שיש מקום למצבים שונים. בכמה מדרשים מצאנו הקפדה כלפי ההנהגה הזאת, עם ישראל צריך לשמור על כבודו. יעקב אבינו היה צריך לשמור על כבודו. וגם היה צריך להיות מלא ביטחון, למה אתה חושש - תבוא הסכנה ואז מתמודדים איתה, אל תחשוב מראש שאמורה להיות סכנה. בעל מסילת ישרים אומר במידת הזריזות (בפרק ט) שאדם צריך להיות בביטחון ולא לפחד. פחד זה דבר שעוצר את האדם ומונע ממנו לעשות דברים. גם פחד רוחני מונע מהאדם לחשוב מחשבות ולהגיד סברות. אולי אני אטעה, אולי הסברות שלי הן לא נכונות, אסור לפחד - צריך להיות מלא ביטחון. ריבונו של עולם רוצה את טובתנו, ואנחנו צריכים להיות מלאי ביטחון להישען על ריבונו של עולם ולא לחשוש. זה צריך להיות גם מבחינה רוחנית, וגם מבחינה מעשית, לא לחשוש מפני אויב מפני סכנות. מתי כן לחשוש - כשהסכנה היא לפניך ממש ברורה, כאן ועכשיו אתה רואה סכנה, כעת צריך לראות איך להיזהר ואיך להתמודד עם הסכנה. אבל לא לחשוש מראש פן שמא אולי תהיה סכנה. לא בריא להתנהג באופן כזה. עשו לא הולך לקראתך, למה אתה חושב שהוא הולך לקראתך, עשו בדרכו היה מהלך, למה הדמיונות והחששות האלה!?

ניסיון העקידה בגלל הברית עם אבימלך

הרשב"ם אומר דברים חריפים על הברית שעשה אברהם עם הפלשתים. על הפסוק: "וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֵלֶּהיִם נִסָּה אֶת אַבְרָהָם" (בראשית כב, יא). מבאר הרשב"ם ש'כל מקום שכתוב 'אחר הדברים האלה' מחובר לפרשה שלמעלה". כלומר תמיד 'אחר הדברים האלה' מחובר לאירוע שקרה מקודם, 'אחר הדברים האלה' לאחר שהרג אברהם את המלכים אמר לו הקדוש ברוך הוא אל תירא מן האומות. "ואף כאן אחר הדברים שכרת אברהם ברית לאבימלך לו ולנינו ולנכדו של אברהם ונתן לו שבע כבשות הצאן וחרה אפו של הקדוש ברוך

הוא על זאת, שהרי ארץ פלשתים בכלל גבול ישראל והקב"ה ציווה עליהם "לא תחיה כל נשמה", אז "והאלוקים ניסה את אברהם" קינטרו וציערו... כלומר נתגאית בבן שנתתיך לכרות ברית ביניכם ובין בניהם ועתה לך והעלהו לעולה וראה מה הועילה כריתת ברית שלך". הרשב"ם אומר דברים חריפים. אתה עושה הסכמים בזכות זה שיש לך בנים, בינך ובין אבימלך ובין בניו ובין בניך, תעלה את הבן שלך לעולה. הוא מסתמך בדברים הללו על מדרש חכמים "מצאתי אחר כך במדרש שמואל "וַיְהִי אֲרוֹן ה' בַּשָּׂדֶה פְּלִשְׁתִּים שְׁבַעַה חֳדָשִׁים" (שמואל א, ו' א). כתוב "שֶׁבַע כְּבֹשֶׁת תִּקַּח מִיָּדִי" (בראשית כא, ל). אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה נתת לו שבע כבשות, חייך שבנים עושים שבע מלחמות. כלומר הניסיון שהקדוש ברוך הוא מנסה את אברהם, הוא על ההתנהגות הלא נכונה שאברהם הסכים ועשה הסכם ויתר על ארץ פלשתים לכמה דורות. הדור שלנו צריך לחזור למידת הגבורה. לדעת שאנחנו לא עושים הסכמים של ויתורים. יש מקום להסכמים מתוך גבורה, לא מתוך וותרנות וחולשה, לא מתוך צורך בהסכם כדי שאנחנו נהיה מוגנים על ידי אחרים. חז"ל מלמדים אותנו שצריך את מידת הביטחון.

גבורת יעקב מול המלאך

מצד שני אנחנו פוגשים בהמשך, כשיעקב נאבק עם המלאך, אומר המדרש (בראשית רבה פרשה עח, ב) המלאך מבקש מיעקב להשתחרר, כי הגיע זמן השירה "ויאמר שלחני כי עלה השחר' שהגיע זמן קילוסי לקלס להקדוש ברוך הוא. אמר לו (יעקב) יקלסו חבריך, אמר לו איני יכול, למחר אני בא לקלס והם אומרים לי כשם שלא קילסת אתמול כך אין אתה מקלס היום, אמר לו 'שייצת סיבת', לשון שתוק אני לא משחרר אותך. יעקב מחזיק את המלאך בחוזקה. "לא אשלחך כי אם ברכתני" אמר לו אותם המלאכים שבאו אצל אברהם, לא פרשו ממנו אלא בברכה" - כלומר המלאכים בירכו אותו, גם אני רוצה שתברך אותי. "אמר לו אותן נשתלחו על מנת כך אבל אני לא נשתלחתי לך, אמר לו שייצת סיבת לא אשלחך וגו' אמר ר' לוי בשם ר' שמואל בר נחמן אמרו לו מלאכי השרת על ידי שגלו מסטורין של הקדוש ברוך הוא נדחו ממחיצתן קל"ח שנה. אשמע לך ואדחה ממחיצתי" הוא אומר לו מה אתה רוצה ממני, שאני אעשה דברים שלא נצטויתי? אמר שתוק לא אשלחך כי אם ברכתני. כאן יעקב נהיה גיבור, זה המגרש שלו, הוא מתעסק עם המלאכים. עם האנשים, עם רשעים, הוא לא יודע להתעסק, זה לא התחום שלו. יעקב, מלאכים מתגלים לו, מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו, וכשהוא חוזר לארץ ישראל פוגעים בו מלאכים "ויקרא שם המקום מחנייים", אחר כך הוא שולח מלאכים. הוא אדם במדרגה גבוהה ולא יכול להתעסק עם אנשים, זה הלימוד זכות עליו, שהוא לא יכול היה להתעסק עם עשו.

לצאת בריווח מההתמודדות

מה אנחנו לומדים עוד, ליעקב מאבק עם המלאך, שרו של עשו. ויעקב אבינו יודע שממאבקים לא רק צריך לצאת, לא מספיק שנאבק עם המלאך ובסוף נתגבר על המלאך והמלאך לא הצליח לפגוע בו כמו שרצה, אלא יעקב יודע שמכל מאבק צריך להרוויח. המלאך לא בא עכשיו בשביל שהוא יתמודד אתו ובסוף יצא יעקב ללא רווח, אז בשביל מה היה המאבק?! מכל מאבק והתמודדות אדם צריך להרוויח, לא לצאת מההתמודדות רק בכך שהוא לא נפגע, לא נפגע זה לא מתקדם, זו רק שמירה על המצב הקיים. יעקב עומד על זה ואומר למלאך "לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם בְּרִכְתָּנִי" (בראשית לב, כז).

דרכי המאבק של יצר הרע (הנלמדות מהמאבק עם המלאך)

הגמרא במסכת חולין (צא). מבררת איך הגיע המלאך לכף הירך הימנית של יעקב והיא דורשת על המילים "וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ" (בראשית לב, כה) כאדם שחובק את חברו וידו מגעת לכף ימינו של חברו, כלומר על ידי שהמלאך חיבק את יעקב ידו הימנית הגיע לכף הירך הימנית של יעקב ופגעה בו. רבי שמואל בר נחמני אמר כגוי נדמה לו, דאמר מר ישראל שנטפל לו גוי בדרך טופלו לימינו, והטעם כדי שידע להיזהר ממנו. ביאור שלישי, רב שמואל בר אחא קמיה דרב פפא משמיה דרבא בר עולא אמר כתלמיד חכם נדמה לו ולכן הוא שם אותו מימינו.

אפשר להתבונן שחז"ל אומרים לנו כמה אפשרויות, איך הוא היה בצד ימין, אם מצד שחיבק אותו או שנדמה לו כגוי או כתלמיד חכם, זה לא משהו סתמי. חז"ל מתכוונים להגיד לנו בדוגמאות אלו, איך השיטה של הסיטרא אחרא להיאבק בישראל, כי המלאך זה שרו של עשו, והוא בא נגד יעקב, נגד ישראל. יש לגויים כמה דרכים להיאבק בעם ישראל. וכך גם ליצר הרע יש כמה דרכים להיאבק באדם.

דרך אחת היא בחיבוק. הסיטרא אחרא אומר אני אוהב אותך, בוא נהיה ביחד, בתך תתן לבני ובתי תתן לבנך, נהיה מאוחדים, נהיה מחוברים ונהיה עם אחד.. למה שאתה תהיה בודד. לפעמים הגויים באים לישראל בדרכי שלום. לא באים כדי לפגוע בישראל להשמיד להרוג ולאבד. הם באים ואומרים בואו נעשה שוויון זכויות. כל אחד יכול לעשות מה שהוא רוצה בחופש גמור. זו התמודדות אחת שצריכים לדעת איך להתמודד איתה. היחד הזה הוא מסוכן. יש לנו הדרך המיוחדת שלנו. וכך גם היצר הרע בא ואומר לאדם, בזמן שהוא מתמודד אתו, למה אתה הולך לקיצוניות ותמיד אתה נכשל, בוא נעשה פשרות, בוא נלך אחד לקראת

השני. היצר הרע אומר לאדם אני אוותר לך, אתה תוותר לי, תהיה 'לייט' באמצע, נסתדר ביחד. במקום להיות כל הזמן במריבות בין יצר הרע ליצר הטוב, בוא נעשה פשרה.

ולפעמים העמים או היצר הרע, או השטן - זה הכול אותו דבר. באים באימים, הם רוצים להשמיד להרוג ולהרוס וצריכים להתמודד עם האימים האלה, אם לא תעשו כדרכנו וכדומה אנחנו נשמיד אתכם. היצר הרע גם כן אומר, אתה לא תצליח להחזיק מעמד בדרך שלך, אני חזק עליך, ועם כל הנסיונות שלך לנצח, אני אפיל אותך. הוא מנסה לשכנע את האדם, חבל לך להתמודד לא תצליח אני חזק ממך.

נדמה לו כתלמיד חכם

ולפעמים היצר הרע בא כתלמיד חכם. הוא אומר לאדם, אם אתה רוצה באמת לעבוד את ה', אתה צריך לעבוד אותך בשלמות. אם אתה לא עובד בשלמות זו לא עבודה טובה. לא שווה עבודה שאינה מושלמת. צריך להחמיר בכל החומרות שאפשר, לא להיכנס בספקות. להיות המהדר שבמהדרים, אחרת זה לא שווה כלום. אם לא תעשה את הדברים בשלמות איזה ערך יש לזה?! והוא לוחץ על האדם, תהיה יותר צדיק, וזה קשה, והיצר מוסיף לו עוד חומרות ועוד חומרות ועוד הידורים ועוד הידורים, ואומר לו היצר הרע, אם לא תעשה אותם, זה לא שווה כלום. והאדם לא יכול לעמוד בכל הדרישות האלה, זה מתסכל אותו, אז הוא פורק עול. זו שיטה של היצר הרע. הוא בא בתור צדיק, צדיק עליון, והוא מחנך את האדם להיות מושלם, לא להסתפק במחצה בשליש וברביע, ומסביר לו שפחות מזה לא נחשב עבודת ה'. עבודת ה' צריכה להיות בשיא השלמות. אם אתה לא שוקד על התורה בכל הכוחות שלך, כל התורה שלך לא שווה. למדת רק שתיים עשרה שעות ביום, לא שווה כלום. צריך שש עשרה שעות כמו הנצי"ב. בעצם צריך יותר מזה, כמו הגאון מוילנא, ואם לא, אז מה אתה שווה? אתה לא שווה שום דבר! ואז האדם בתסכול. כך נוהג יצר הרע שבא בתור תלמיד חכם.

ויש עוד סוג של יצר הרע שגם כן בא כתלמיד חכם. קודם דברנו על עבודה מיראה שהוא אומר לאדם להחמיר עוד ועוד. והפעם הוא בא ואומר לאדם, שצריך לעבוד את ה' מאהבה. התפילה צריכה להיות מתוך הלב ומאהבה, התפילה צריכה לבוא מבפנים, רק כשאתה מרגיש צורך להתפלל יש לתפילה הזאת ערך. כשבא לך להתפלל, תתפלל, ואם לא בא לך, תחכה עד שיהיה לך חשק ויתעורר לך רצון לתפילה, אז זו תהיה תפילה מאד יפה, כי אתה מתפלל מהלב. אך להתפלל סתם כי צריך, אין לזה ערך. תפילה בלא כוונה היא כגוף בלי נשמה, היא

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 7

לא נחשבת תפילה. גם בלימוד, צריך ללמוד באהבה, אם אתה לא אוהב את הגמרא אהבה גדולה 'בכל נפשך ובכל מאודך', אז לא כדאי ללמוד.

יש הרבה שיטות ליצר הרע. זו אולי כוונת חז"ל שהביאו את כל הדוגמאות האלה. זו ההתמודדות של עם ישראל עם כל האומות. וזוהי גם ההתמודדות של האדם עם יצר הרע. צריך בכל פעם לבחון את הדברים מכל הצדדים, ולראות מה באמת מסתתר מאחרי הטענות האלו האם יצר הטוב או יצר הרע. אם פתאום אדם נלחץ ומרגיש שהוא לא בסדר, יותר מדי לא בסדר, אולי זה יצר הרע, מי אמר שזה יצר הטוב? יש בחסידות, שלפעמים אדם נראה ירא שמיים גדול, ובעצם זו חולשה נפשית של אדם שהוא פחדן. יש לו טבע כזה שמכל דבר הוא מפחד, וזו תכונה בנפש שצריכה טיפול, הנפש פחדנית, ומתוסכלת מכל דבר. זו לא יראת שמים, זה לא מעשה שבא מתוך ההתבוננות. יראת שמיים צריכה להיות בריאה, שקולה, נכונה, וצריך לדעת לבחון את הדברים הללו. כך חז"ל מדריכים אותנו.

בית אל – מקום של קודש

אי אפשר שלא לדבר על "קום עֲלֵה בֵּית אֵל וְשֵׁב שָׁם" (בראשית לה, א), מה זו האמירה הזאת 'ושב שם'? הרמב"ן אומר, לפני שאתה ממלא את הבטחתך ובונה את המזבח, קודם תשב ותתכונן ותיטהר ותזדכך. ואכן זה מה שיעקב עושה, הקדוש ברוך הוא אומר לו 'קום עלה בית אל ושב שם', ויעקב אומר לביתו: "הֲסֵרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנְּכָר" (בראשית לה, ב). עכשיו הולכים לבית אל, צריך לבוא עם הכנות נכונות. אי אפשר לבוא עם כל הקלקולים, ועם התפיסות המעוותות מכל הבלבולים של בני נכר, צריך לבוא טהור וזך. כשעולים לבית אל, למקום הזה שהוא מקום קדוש, צריכים להיות מוכנים. יעקב בונה את המזבח וקורא למקום בית אל, ולכאורה כבר קרא למקום בית אל כשחלם את החלום על הסולם. למה לחזור ולקרוא שוב את שם המקום בית אל - כי למקום הזה יש קדושה מיוחדת. אני לא יודע אם אנחנו בדיוק באותו מקום, אנחנו בוודאי באזור, בסביבה, הקדושה מתפשטת תמיד על הסביבה. יכול להיות שאנחנו בתחום של שנים עשר מילין שזה תחום דאורייתא, אולי זו רמאללה... אולי זה על יד זה.

אתם יודעים שכשבאנו לכאן, ר' יואל אליצור מעפרה מומחה בגאוגרפיה מקראית, רצה שאנחנו נחוגג את פורים ביום ט"ו כי אנחנו קרובים לבית אל המקראית, הוא טען שביתן זה בית אל של יעקוב. יש מסורת כזאת, ויש מסורת אחרת, מכל מקום אנחנו בסביבה.

איך להגות של שם מקום שיש בו שם ה' (בית אל או בית קל)

כשבאנו לכאן לבית אל לפני ארבעים וחמש שנים, התלבטנו איך לקרוא למקום הזה. בית אל זה שם של קודש, אולי צריכים להגיד 'בית קל' לא בית אל שזהו שם שמיים. אחרי מספר ימים הייתה חתונה בישיבת מרכז הרב, ופגשתי שם את הרב ישראלי ור' אברום, הם ישבו יחד אחד על יד השני, ניגשתי אליהם ושאלתי אותם איך אנחנו נקרא למקום. אנחנו כאן חדשים, ואמורים לקבוע את השם, האם נקרא למקום בית אל? נקרא לוז? באיזה שם נקרא? האם חייבים להגיד בית קל? והרב ישראלי אמר לא, אפשר לקרוא למקום בית אל, קוראים למקום על שם שהמקום הזה קדוש, אבל זה עדיין שם של מקום. אף על פי כן כשאני כותב, אני קצת נזהר לא לכתוב סתם בית אל, אני כותב בצורה קצת שונה... אבל השם שם קדוש. אין כמעט מקום נוסף שנקרא בשם הזה, שיש התלבטות אם להגיד בית אל. לפעמים אני פוגש תלמידי חכמים בעיקר מהציבור החרדי שואלים: איפה אתה גר? אני אומר: בית אל, הם עונים: 'אה בית קל', קשה להגיד כי זה שם שמיים. 'וַיֵּצֵב שֵׁם מִזְבַּח וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל' (בראשית לג, כ), לא קרא לו אלוקים אלא קרא למזבח על שם ריבונו של עולם, וכך השם של המזבח. זאת אומרת, זה על שם ריבונו של עולם. על כל פנים, מקום קדוש. הסביבה של מקום קדוש. ואנחנו זכינו ב"ה. באנו כאן בהתחלה קבוצה מאוד קטנה, שש עשרה משפחות, וב"ה גדלנו למועצה מקומית, וב"ה בית אל עוד תהיה עיר גדולה לאלוקי ישראל. וכבר עכשיו אנחנו זוכים שהיא מקום של תורה, זכינו לבנות מקום של תורה. כל מקום שבונים זו זכות מאוד גדולה, ומקום שהוא מקום של תורה ושאר התורה מאיר בו באור גדול על אחת כמה וכמה. אנחנו צריכים לדעת את הדבר הזה ולגרום באמת שהמקום יהיה בית ה', ושם ה' יתגדל ויתעלה בעזרת ה' על ידינו.

השיחה נמסרה בשנת התשפ"ג

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, או למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

